

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Aix-Marseille Université (France)
TESOL – Ukraine

**НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ
В МОВІ І КУЛЬТУРІ**

Збірник наукових праць

Київ 2017

УДК 821.09(100)(082)

НЗ5

Національна ідентичність в мові і культурі: збірник наукових
НЗ5 праць / за заг. ред. А.Г. Гудманяна. О.Г. Шостак. - К.:Талком, 2017. -
343 с.

ISBN 978-617-7397-36-5

Збірник містить тексти доповідей X Міжнародної конференції з питань національної ідентичності в мові і культурі, що відбулася 17-18 травня 2017 року на кафедрі іноземних мов і прикладної лінгвістики Навчально-наукового Гуманітарного інституту Національного авіаційного університету (м. Київ, Україна).

Організаційний комітет

Голова оргкомітету:

Гудманян А.Г., д-р філол. наук, проф., директор Навчально-наукового Гуманітарного інституту Національного авіаційного університету

Заступник голови:

Шостак О.Г., канд. філол. наук, доцент, зав. кафедрою іноземних мов і прикладної лінгвістики Навчально-наукового Гуманітарного інституту Національного авіаційного університету

Члени оргкомітету:

Артюшкіна О., канд. наук з лінгвістики, доцент каф-ри славістики, університет Екс-Марсель, м. Екс-ан-Прованс, (Франція)

Раду А.І., канд. філол. наук, доцент кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка

Рецензенти:

Дудок Р.І., д-р філол. наук, проф., зав. кафедрою іноземних мов для гуманітарних факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка

Мосенкіс Ю.Л., док. філол. наук, професор, професор кафедри сучасної української мови Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Чеснокова А.В., проф. каф-ри англ. філол. і перекладу Київського університету імені Бориса Грінченка

*Рекомендовано до друку Вченою радою Гуманітарного інституту
(Протокол № 3 від 19 квітня 2017 р.)*

ISBN 978-617-7397-36-5

© Національний авіаційний університет, 2017

© Колектив авторів, 2017

ПРОБЛЕМА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В КОНТЕКСТІ ПОЛІЛОГУ КУЛЬТУР ЩОДО ПОВОДЖЕННЯ З ТВЕРДИМИ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ

Протягом останніх десятиліть надзвичайно загострилось питання поведінки з твердими побутовими відходами. В розвинутих країнах це питання постало уже давно і стратегії щодо боротьби з даною проблемою були введені в дію, але в деяких країнах досі гостро стоїть дане питання. Чи залежить це від рівня життя населення країни чи від національних особливостей спробуємо дослідити в нашій роботі.

На сьогодні відповідно до місця в системі світової економіки і міжнародних відносин існуючі незалежні держави поділяють на чотири основні групи. На відміну від класифікацій, що ґрунтуються переважно на кількісних показниках, широко застосовують типологію країн, що враховує також і важливі якісні ознаки будь-якої країни, зокрема її політичну орієнтацію, ступінь демократизації влади, місце у світовому господарстві тощо.

1. Економічно високорозвинуті країни. До таких відносять високорозвинуті країни, або держави Великої сімки. Це США, Японія, Німеччина, Франція, Велика Британія, Італія й Канада, економічно високорозвинуті невеликі країни Західної Європи та країни переселенського капіталізму це Австралія, Нова Зеландія, ПАР та Ізраїль.

2. Країни з перехідною економікою (постсоціалістичні). Це держави, які з 80-90-х років ХХ ст. здійснюють перехід від адміністративно - командної (соціалістичної) економіки до ринкової. Це 13 країн Східної і Південно-Східної Європи, 15 країн - колишніх республік Радянського Союзу та в Азії - Монголія.

3. Країни соціалістичної індустріалізації. Станом на 2017 рік до них належать усього чотири держави - Китай, Північна Корея, Куба і В'єтнам.

4. Країни, що розвиваються. Це держави з відносно ринковою економікою і низьким або дуже низьким економічним розвитком, їх ще називають «третім світом». Дана група налічує майже 120 держав Азії, Африки й Латинської Америки.

Розглянемо чи існує залежність рівня економічного розвитку та екологічної свідомості різних націй і народів у відношенні проблеми поведінки з твердими побутовими відходами.

Так, на прикладі США узагальнимо та проаналізуємо відношення до проблеми утворення, переробки, утилізації ТПВ групи економічно високорозвинених країн світу. В США, за даними Агентства охорони навколишнього середовища (ЕРА), щорічно генерується 1,6 млн. тонн небезпечних відходів у домашніх господарствах. Управління небезпечними відходами на рівні міст здійснюється в комплексі, де задіяні і муніципальні влади, і приватний бізнес і громадськість/населення у відповідності з програмами. Так, в Алясці, вартість розміщення небезпечних відходів коштує 125 тис. дол., в той час, як загальна вартість програми з небезпечним відходам складає 400 тис. дол. Регулювання небезпечних матеріалів і відходів у США здійснюється на федеральному рівні і на рівні Штатів. На федеральному рівні управління небезпечними відходами здійснюється наступними трьома державними агентствами. Універсальні відходи включають матеріали, які часто зустрічаються на робочому місці і в домашньому господарстві.

Уряд не регулює небезпечні відходи, згенеровані в будинку. Законодавчо введені Колекційні центри збору небезпечних відходів в рамках грантової програми, щоб сприяти створенню загальнодержавної мережі локальних колекційних центрів небезпечних відходів. Ця інфраструктура створена для того, щоб забезпечити безкоштовний збір нерегульованих небезпечних відходів з будинків, і короткострокове зберігання потенційно небезпечних відходів, згенерованих малими підприємствами. Обізнаність громадськості про збір не тільки допомагає краще розуміти і керувати їх сімейними небезпечними відходами, але може допомогти їм, щоб вчитися зменшувати обсяг, який вони генерують.

Видалення хімічно небезпечних відходів у США здійснюється приватними компаніями, які мають відповідну ліцензію. Звернутися в таку компанію можна в будь-який час, розроблено відповідні форми заявок для здійснення процедури по видаленню відходів. Так наприклад, якщо у вас кілька контейнерів, їх маркують і на кожен контейнер і тип відходів заповнюються відповідні форми — заявки. Всі консультації, так само як і вільні контейнери для зберігання можна отримати в компанії, яка вас обслуговує за вивезення небезпечних відходів.

Більша частина цього сміття (а вона містить більше 300 небезпечних для здоров'я речовин та матеріалів) сортується і переробляється на невеликих заводах, які взагалі не мають жодних очисних споруд. У 2012 році дохід Китаю, виручений за переробку

сміття, склав 177,4 млрд. дол. Збиток, нанесений навколишньому середовищу, ніким не оцінювався.

У Китаї загальний річний обсяг небезпечних відходів становить близько 11 млн тонн, з яких на частку промислового виробництва припадає понад 10 млн. тонн, медичних відходів — 650 тис. тонн, радіоактивних — 115.300 тонн. При цьому з 1996 по 2004 роки 26,4 млн. тонн небезпечних відходів були поховані без якої-небудь обробки або належного знешкодження.

Що стосується відходів китайського виробництва, то щорічно їх утворюється понад 1 млрд. тонн, що в 5 разів більше річного обсягу ТПВ. Таким чином, в КНР чітко визначені три категорії відходів: муніципальні, промислові і небезпечні відходи. До складу муніципальних відходів входять побутові, відомчі, комерційні, вуличне сміття і необроблені виробничі відходи. Дуже часто будівельні відходи з будівельних майданчиків або від знесення старих будинків також включають в загальний об'єм утворення ТПВ.

Для дослідження групи країн з перехідною економікою було обрано Україну. В Україні за даними Мінрегіону в 2010 р. утворилось близько 50 млн.м³ тільки твердих побутових відходів (ТПВ), що становить близько 11-12 млн. тонн. При цьому послугами з їх вивезення охоплено лише 74% населення. Основна маса ТПВ захороняється на полігонах та звалищах, кількість яких складає біля 4,5 тис., із них перевантажені 314 (7%), а 897 (20%) - не відповідають нормам екологічної безпеки. Загальна площа звалищ становить 7,8 тис. га. У приватному секторі, через відсутність належної системи збирання ТПВ, утворюються тисячі дрібних стихійних звалищ (щорічно їх виявляється до 35 тис.).

Відставання у створенні ефективної інфраструктури поводження з ТПВ особливо очевидне у порівняльному контексті. В європейській практиці (ЄС-27) лише 39,8 % зазначених відходів розміщується на полігонах, а в Україні – 93 %. Переробляється і компостується відповідно 40,5 і 3%. Відтак наростають екологічні загрози, а значний потенціал ресурсозбереження залишається не задіяним.

Пройшовши ряд стадій у світовому законодавстві (Закони США «Про рециклінг», «Про попередження забруднень», «Про право суспільства на обізнаність», ФРН «Про господарство замкнутого циклу та безпечне видалення відходів», ГОСТ СРСР 17.0.0.4-90 «Экологический паспорт предприятия», Британський стандарт BS 7750:1992 «Специфікація систем управління станом довкілля», попередні Директиви ЄС, тощо), сучасний рівень поводження з відходами віддзеркалений сьогодні у Директивах ЄС 2008 року (новій рамковій з відходів та щодо ресурсів) і, в якості дієвого

інструменту Директиви про інтегроване попередження і контроль забруднень (IPPC).

Основним засобом сьогодення, спрямованим на мінімізацію відходів і енергоресурсних втрат, є перманентне визначення і впровадження кращих доступних технологій (best available technology - BAT), які розглядаються ЄС також у якості ефективного засобу інноваційно-інвестиційної політики.

Суттєву відміну поводження з відходами в плановій соціалістичній економіці, зокрема в комунальній сфері часів СРСР, у порівнянні з країнами, що мають розвинуту ринкову економіку, демонструє співвідношення між обсягами утворюваних промислових і побутових відходів. У розвинених країнах на 1 т побутового сміття утворюється 3 – 6 т промислових відходів. В умовах неконкурентної економіки та штучно занижених цін на ресурси це співвідношення в СРСР сягало від 1:30 до 1:100.

З різким спадом колишнього радянського виробництва і зростанням споживання відбувається поступове зближення цих показників. Спільним є й перехід від відокремленого поводження з індустріальними і муніципальними відходами до інтегрованого підходу. При цьому планування поводження з відходами, започатковане в СРСР, повертається до нас зараз вже через Директиви ЄС. Принциповою відмінністю є те, що сьогодні йдеться про планування не «з гори», а на рівні об'єктів виробничої і комунальної сфери, що є першоджерелами відходів, а також - підприємствами і службами, безпосередньо задіяними у процесі поводження з відходами, та місцевими громадами.

Попри наявні тенденції централізації державного управління в Україні, рішення означених проблем можуть ефективно втілюватись лише на місцевому рівні. Це обумовлено неповторним для кожної адміністративно-територіальної структури поєднанням локальної техногенно-екологічної ситуації, «суми наявних технологій» виробничо-соціальної сфери, стандартів життя, споживчого кошику, що формується внутрішнім виробництвом і ринком міста/регіону, особливостями надходження товарів, пакування, тощо з-за меж регіону та за імпортом, а також усталених традицій і вже існуючих систем поводження з відходами.

Дуже гостро дане питання стоїть у країнах, що розвиваються. Для багатьох країн Європи поховання небезпечних і радіоактивних відходів є складним, інколи нерозв'язним завданням. Між країнами відбувається інтенсивний обмін відходами. Це пояснюється, з одного боку, розходженнями в списках небезпечних і радіоактивних відходів, а з іншого боку - наявністю в ряді країн технологій і

виробництв, що використовують ці відходи як сировина. Через національні границі щорічно переміщається більше 2 млн. т таких відходів. Існує й розвивається нелегальний вивіз небезпечних відходів у країни Африки і Азії. У ці ж країни переміщуються підприємства по спалюванню небезпечних відходів. Не меншою проблемою для країн Західної Європи є старі поховання відходів, серед яких великий об'єм займали небезпечні відходи. Такі поховання цілком можна порівнювати з хімічними «бомбами сповільненої дії», тому інвентаризація і пошуки таких поховань у багатьох країнах розглядаються як пріоритетні завдання.

Безумовно, різниця між рівнями життя масштабна. І в основному кращий за більшість країн Африки та Азії, але ми повинні зрозуміти, що в переліку життєвих проблем екологічні проблеми для кожної людини стоять не в пріоритетах. Не можуть бідні народи вирішувати екологічні проблеми, доки населення не задоволено якість базових людських потреб. Цим можна пояснити схожість варіантів вирішення проблем поводження з ТПВ між країнами одного економічного і соціального рівня забезпеченості благами.